

Advies over de erkenning van een nieuw structuuronderdeel in het gewoon voltijds secundair onderwijs: Productontwerpen - tweede graad

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99
F +32 2 219 81 18

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Onderwijs, op 7 januari 2016

**Uitgebracht door de Raad Secundair Onderwijs op 18 februari 2016 met
9 stemmen voor, 3 stemmen tegen en 5 onthoudingen**

Vorbereiding: commissie tso/bso, uitgebreid met de leden van de technische
werkgroep Programmaties en vertegenwoordigers van de betrokken sectoren
onder voorzitterschap van Jean-Marie Neven

Dossierbeheerder: Patrice Caremans

1 Situering

Op 7 januari 2016 ontving de Vlor van de onderwijsminister een adviesvraag over de erkenning en programmatie van een tweede graad Productontwerpen in het tso van het Provinciaal Technisch Instituut Kortrijk, Graaf Karel de Goedelaan, 8500 Kortrijk.

De procedure voor de erkenning van nieuwe structuuronderdelen is vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007.¹ Schoolbesturen kunnen hun aanvragen indienen tot en met 30 september van het voorafgaande schooljaar. Deze aanvraag omvat meteen een aanvraag tot programmatie van het nieuwe structuuronderdeel. De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de gelijktijdige erkenning en programmatie van nieuwe structuuronderdelen na een advies van het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en studietoelagen (AHOVOKS) en van de Vlor.

Het is dus logisch dat de Vlor zich in hetzelfde advies gelijktijdig uitspreekt over de erkenning en de programmatie van nieuwe structuuronderdelen. Bij een ongunstig advies over de erkenning, is de vraag naar een advies over de programmatie zinledig.

De adviesvraag die voorligt, omvat het dossier dat de school heeft ingediend en het advies van AHOVOKS. AHOVOKS acht het niet opportuun om in te gaan op het voorstel.

2 Opmerking vooraf

Het is jammer dat de minister opnieuw bijna vier maanden heeft gewacht om een advies te vragen over de erkenning en programmatie van dit nieuw structuuronderdeel. De school die de aanvraag indiende, blijft daardoor veel langer dan nodig in het ongewisse over het resultaat van haar aanvraag. Bovendien moet zij voor het einde van de maand een leerplan kunnen voorleggen aan de inspectie. Zij moet dit nu doen zonder dat ze weet of het structuuronderdeel dat ze aanvraagt, zal erkend worden.

3 De erkenning

3.1 De criteria

Het besluit van de Vlaamse Regering bepaalt in artikel 5 de criteria die bij het advies moeten worden toegepast:

- 1 de maatschappelijke, economische of culturele behoefte;
- 2 de invulling: de invulling van het structuuronderdeel wordt bepaald vanuit een of meer referentiekaders, waaronder studieprofielen en federale of Vlaamse regelgeving;
- 3 de onderwijskundige en opvoedkundige context: de aansluiting bij de doelgroep, het bieden van een duidelijke finaliteit, namelijk de arbeidsmarktgerichtheid en/of doorstroomgerichtheid, de mate waarin leermotivatie gestimuleerd wordt;

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007 tot vaststelling van de indienings- en adviseringsprocedure voor voorstellen van nieuwe structuuronderdelen in het voltijds secundair onderwijs, zoals gewijzigd op 10 juli 2015.

- 4 een inschatting van de instroom;
- 5 een inschatting van de uitstroom;
- 6 de noodzakelijke materiële en financiële middelen en expertise;
- 7 de noodzakelijke samenwerking, als die vereist is;
- 8 de beschrijving van de plaats in de opleidingenstructuur en in voorkomend geval de vereiste voorkennis;
- 9 de beschrijving van het onderscheidend karakter ten opzichte van al bestaande structuuronderdelen;
- 10 het structuuronderdeel of de structuuronderdelen die in voorkomend geval vervangen worden.

3.2 Advies over de erkenning

3.2.1 De maatschappelijke, economische of culturele behoefte

De aanvraag past in de algemene vraag naar een herziening van het aanbod in het secundair onderwijs, zowel vanuit de sectoren als vanuit het hoger onderwijs. De onderwijskoepels hebben die vraag getemperd in afwachting van de matrix.

Uit een interne bevraging van Traxio ² bij bedrijven in de autosector blijkt dat zij geen vragende partij zijn om in de context van vandaag in de tweede graad al te verengen naar productontwerpen. De industrie heeft hier geen nood aan. Zij werft voor productontwerpen alleen afgestudeerden aan uit het hoger onderwijs.

3.2.2 De invulling

Deze vraag is te sterk afgestemd op één studierichting in het hoger onderwijs. Omwille van deze enge invulling is het niet opportuun om al in de tweede graad met deze nieuwe studierichting te starten.

Er is nog geen beroepskwalificatie voor productontwerpen. De indieners zien dit echter als een doorstromingsgerichte studierichting. Dan zijn er specifieke eindtermen nodig. Hun referentiekader is de vraag van de hogeschool waarmee ze samenwerken. Als dit structuuronderdeel nu erkend wordt, dan ligt dit curriculum voor heel Vlaanderen vast.

Het dossier biedt geen zicht op de inhoud van de derde graad.

3.2.3 De onderwijskundige en opvoedkundige context

Volgens de Vlor moet deze aanvraag bekeken worden in het volledige plaatje van het aanbod in het secundair onderwijs. Ontwerpen kan ook een aspect zijn van andere studierichtingen in de derde graad.

3.2.4 Inschatting van de instroom;

De instroom is moeilijk in te schatten omdat dit een compleet nieuwe studierichting is. Het dossier bevat geen elementen die duiden op een mogelijke instroom in deze nieuwe

² Traxio is sinds juni 2015 de nieuwe naam voor de federatie van de autosector en aanverwante sectoren, vroeger Federauto

studierichting.

3.2.5 Inschatting van de uitstroom

Dit structuuronderdeel is gericht op doorstroming.

Op basis van de aanvraag kan de Vlor alleen de uitstroom naar de derde graad beoordelen. De vraag is of deze opleiding in de tweede graad niet te eng is en of het nog mogelijk is om na de tweede graad voor een andere studierichting te kiezen in de derde graad.

De doorstromingsmogelijkheden na de derde graad zijn te veel gericht op één studiegebied in het hoger onderwijs.

3.2.6 Materiële en financiële middelen en expertise

De school beschikt over de expertise en de financiële en materiële middelen om deze studierichting waar te maken.

3.2.7 Samenwerking

De school geeft aan dat ze samenwerkt met het hoger onderwijs. Ze werkt ook samen met bedrijven, maar zet dat niet in de aanvraag, omdat de aanvraag gaat over een tweede graad.

3.2.8 Plaats in de opleidingenstructuur

Dit structuuronderdeel is te specifiek voor de tweede graad. De voorgestelde specialisatie is alleen aanvaardbaar vanaf de derde graad.

De opleiding bereidt slechts voor op één studierichting in de hogescholen. De leerlingen die afstuderen uit het secundair onderwijs moeten ook nog een keuze kunnen maken in het hoger onderwijs. Die keuze mag niet beperkt zijn tot productontwerpen.

We moeten niet voor alle opleidingen in het hoger onderwijs een onderbouw hebben in het secundair onderwijs.

3.2.9 Onderscheidend karakter ten opzichte van al bestaande structuuronderdelen

Het belangrijkste onderscheid zit in het aspect creativiteit. Dit onderscheid is belangrijk, maar verder onderscheidt deze studierichting zich niet van andere studierichtingen in het tso.

Mechanische vormgevingstechnieken is wel een afstudeerrichting in de derde graad. Zou men niet beter die richting omvormen?

3.2.10 Structuuronderdeel of de structuuronderdelen die vervangen worden

De school ziet dit structuuronderdeel niet als een vervanging van Electro-mechanica in Vlaanderen, maar overweegt in de eigen school een rationalisatie van haar aanbod. Als school hebben ze er belang bij om de twee structuuronderdelen te blijven aanbieden. Voor de rest van Vlaanderen gaat het ook niet over een vervanging, maar - als de overheid dit goedkeurt - wordt dit een nieuw structuuronderdeel dat overal in Vlaanderen kan geprogrammeerd worden.

De afgestudeerden van Elektro-mechanica zijn op 18 jaar wel erg gegeerd op de arbeidsmarkt terwijl de betrokken sectoren aangeven dat zij voor Productontwerpen alleen mensen met een diploma hoger onderwijs zullen aanwerven.

3.2.11 Advies

Ongunstig.

Echter, de analyse die aan de basis ligt van deze aanvraag is juist. Alle opleidingsverstrekkers en de betrokken sectoren zijn bereid om in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs op basis van de correcte analyse die de school maakt, te gaan samenzitten om een brede en aantrekkelijke studierichting vormgeving te concipiëren.

Patrice Caremans
wnd. secretaris Raad Secundair Onderwijs

Luc De Man
voorzitter Raad Secundair Onderwijs